

Metodebok

“Gode praksisplasser”

- for elever på VG1 Helse- og sosialfag

Glemmen Vgs

GLEM MEN SYKEHJEM

**Utviklingscenter
for sykehjem**
Østfold

FORORD

Glemmen videregående skole og Glemmen sykehjem – Utviklingssenter for sykehjem i Østfold - har gjennomført prosjektet "Gode praksisplasser for elever på VG1 helse- og sosialfag". Prosjektet har vart i 2 år, og med bakgrunn i de erfaringene vi har gjort oss i dette arbeidet, er denne metodeboka utarbeidet. Metodeboka skal være en hjelp for de ulike virksomhetene som tar imot elever i praksis, og tips og råd om hvordan det kan skapes gode praksisplasser for disse ungdommene.

Det rettes en stor takk til Kari Skailand og Geir Herikstad, lærere ved Glemmen videregående skole, virksomhetsleder Birgitte Skauen Kopperud ved Glemmen Sykehjem, Utviklingssenter for sykehjem i Østfold og fagleder Bente Kjærnes Nitter ved Glemmen videregående skole. De har stilt opp med positiv innstilling, godt samarbeid og kreative innspill gjennom prosjektperioden. Prosjektleder for metodeboken har vært Siv Marit Bukholm Ultvedt, vernepleier ved Glemmen sykehjem.

En annen hensikt med prosjektet er at Fredrikstad kommune får rekruttert flere helsefagarbeidere til sine virksomheter. I tillegg arbeider Glemmen videregående skole mer praktisk med deler av læreplanmålene, får økt søkning til VG2 helsefagarbeid og at færre elever opplever feilvalg eller dropper ut.

I forbindelse med innføringen av Kunnskapsløftet i 2006 ble faget Prosjekt til fordypning introdusert. Faget gir rom og mulighet for elever til å få noe av undervisningen i yrkesfaget ute i praksisfeltet. Det betyr at det er svært unge elever som utplasseres med de utfordringer det innebærer. Bedrift og skole må samarbeide for å utdanne selvstendige og ansvarsbevisste yrkesutøvere som viser evne til en bevisst og reflektert holdning ved utøvelse av faget.

Den overordnede strategien til Utviklingssenterne for sykehjem og hjemmetjenester i Norge er også å være pådriver for å videreutvikle praksistilbudet til elever (Utvikling gjennom kunnskap – overordnet strategi 2011-2015, Helsedirektoratet)

Det er mange utfordringer man møter i forhold til å ha så unge elever utplassert – både i forhold til arbeidsoppgaver elevene kan utføre og tilvenningen til arbeidslivets plikter og regler. Vi håper derfor at metodeboken kan være et godt hjelpemiddel for videregående skoler og helseinstitusjoner som skal ta imot de yngste elevene.

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD.....	1
INNHOLDSFORTEGNELSE.....	2
ORGANISERING AV FAGET PROSJEKT TIL FORDYPNING	3
FORESPØRSEL OM PRAKSISPLASSER.....	4
PRAKSISFORBEREDELSE - SKOLE OG PRAKSISSTED	5
FORSLAG TIL AKTIVITETER/ARRANGEMENTER FOR PASIENTENE.....	7
AKTIVITETSPLAN FOR ELEVER	9
UNDERVISNING PÅ PRAKSISSTEDET.....	10
VURDERING AV ELEVENE	11
VEDLEGG.....	13

ORGANISERING AV FAGET PROSJEKT TIL FORDYPNING

I læreplanen for Helse- og sosialfag VG1 skal faget Prosjekt til fordypning utgjøre 6 timer per uke. Hensikten med faget er å gi elevene et innblikk i yrkeslivet, få prøve ut det yrket de kunne tenke seg å utdanne seg i, og fordype seg i læreplanmål fra et høyere nivå. Da det kan være vanskelig å få måloppnåelse ved kun å ha undervisning på skolen, er det viktig at elevene utplasseres i ulike virksomheter for å få et reelt inntrykk av arbeidslivet generelt og yrket spesielt. Det er ulike måter å organisere dette på, og det er opp til hver enkelt skole hvordan dette gjøres.

FORSLAG TIL ORGANISERING:

1. Utplassing en dag per uke
2. Periodisering med utplassing flere dager sammenhengende (for eksempel syv hele arbeidsuker i løpet av skoleåret)
3. 1 uke oppstart og 2 dager per uke gjennom $\frac{3}{4}$ av skoleåret (i dette prosjektet har vi valgt denne organiseringen)

For å sikre kontinuitet og trygghet for elevene, og for å sikre faglig og personlig vekst og utvikling, bør det være en viss mengde sammenhengende praksis. Utplassing i praksis gjennom året gir erfaringsmessig økt skolemotivasjon. Elevene ser også etter hvert nytten av å lære teori da denne ses i sammenheng med yrkesutøvelsen.

FORSIKRING VED UTPLASSERING

Alle ansatte, hospitanter, elever og studenter dekkes av kommunens forsikringsordning.

Forespørsel om praksisplasser

Forespørsel sendes direkte til de virksomheter hvor det er aktuelt å ha praksisplasser. Aktuelle praksissteder for VG1 elever kan være sykehjem, omsorgsboliger med bemanning, boliger for utviklingshemmende og dagtilbud. Aktuelle praksissteder for VG 2 og voksenopplæring vil være det samme i tillegg til hjemmesykepleie (Åpen omsorg).

Det vil være hensiktsmessig at henvendelse med forespørsel om praksisplasser kommer fra skolen i god tid – for eksempel 30. april for høstens utplassering og 30. september for vårens utplassering, med 1 måneds svarfrist. Dette gir forutsigbarhet både for virksomhetene som tar i mot elever og for skolen.

Forespørsel om praksisplasser kan samordnes VG1 og VG2 (eventuelt også voksenopplæring) slik at skolen får en samlet oversikt over totalt antall plasser.

Eksempel på skjema med forespørsel (se vedlegg)

PRAKSISFORBEREDELSE - SKOLE OG PRAKSISSTED

Lærer planlegger oppstart av praksis i god tid slik at elevene får nødvendig informasjon om praksisstedet, hva de kan forvente seg og hva som forventes av dem. Praksisstedene er kontaktet i god tid – se s. 4 – og nødvendig antall praksisplasser er klarert.

SKOLENS FORBEREDELSE

Lærer deltar på ledermøte i virksomheten (ca. 14 dager før praksis)

- Informasjon om hvilke lærerressurser skolen har og hvilken oppfølging elevene vil få fra skolen
- Orientering om hvilke temaer elevene har hatt undervisning i før utplassering
- Hva som forventes av elever og veiledere

Veiledermøte (innen 14 dager etter praksisstart)

- Presentasjon av lærerne og praksismappe/bok
- Skolehverdagen
- Kunnskapsløftet og læreplanene
- Hvordan praksis er organisert
- Teorioppgaver elevene skal jobbe med underveis knyttet til de ulike målene i læreplanen
- Vurdering
- Avklare forventninger

PRAKSISSTEDETS FORBEREDELSE

Avklare antall praksisplasser

Praksisstedet ved virksomhetsleder/enhetsleder drøfter med avdelingsledere hvor mange elever hver avdeling/soner har kapasitet til å ta imot. Avdelingene/sonene motiveres av leder til å ta imot minimum to elever hver, avhengig av avdelingens/sonens størrelse.

Valg av veileder

Det planlegges én praksisveileder på minimum to elever. De øvrige ansatte i avdelingen må også få kjennskap til elevene og deres praksismål. De øvrige ansatte må påregne og veilede når praksisveileder ikke er tilstede.

Informasjon fra skolen

Lærer deltar på ledermøte i virksomheten (se praksisforberedelser skole).
Praksisveiledere deltar på veiledermøte på skolen (se praksisforberedelser skole).

Forbesøk (1 uke før oppstart)

Før første praksisutplassering er elevene veldig forventningsfulle. Noen gleder seg, andre gruer seg. Nedenfor er det listet opp noen punkter som anbefales gjennomført for å bidra til at elevene føler seg mest mulig trygge og har en viss kjennskap til praksisstedet før

praksisperioden starter. I tillegg er dette med på å sikre at elevene er ventet i avdelingene og får en god mottakelse.

Elevene drar på forbesøk 1 uke før praksisoppstart:

- Elevene ønskes velkommen av leder ved virksomheten
- Omvisning
- Felles lunsj med veiledere eller avdelingens personale
- Avdelingene får utdelt presentasjonsbilder av elevene og aktivitetsplan
- Lærerne viser bilder/film fra forrige års aktiviteter

Første praksisdag

Leder og eventuelt ansatte ved virksomheten ønsker velkommen og går gjennom følgende temaer:

- Kort informasjon om virksomheten – organisering og funksjon
- Brukermedvirkning
- Alternative aktiviteter
- Taushetsplikt
- Forventninger
- Husregler – verdier, mål, hygiene, kleskodeks, fravær, generelle regler

Deretter møter veileder (eller en i dens sted) for å ta imot eleven(e).

FORSLAG TIL AKTIVITETER/ARRANGEMENTER FOR PASIENTENE

Pasientene skal få dekket sine fysiske behov. For å sikre at pasientene også får dekket de psykiske, sosiale og kulturelle behovene, er det viktig at elevene får ansvar for å gjennomføre enkle aktiviteter og kanskje et større arrangement knyttet til for eksempel en høytid.

Gjennomføringen av slike aktiviteter/arrangementer vil, i tillegg til å øke pasientenes trivsel og livskvalitet, også gi elevene mulighet til å fordype seg i kompetansemål fra Læreplan VG3 Helsearbeiderfaget.

Elevene jobber med følgende mål:

Helsefremmende arbeid

- tilberede måltider som ivaretar brukernes helse og trivsel, og begrunne forslagene i tråd med norske anbefalinger for ernæring
- planlegge og gjennomføre aktiviteter i dagliglivet tilpasset brukerens funksjonsnivå
- bruke kultur - og kulturopplevelser som helsefremmende tiltak
- planlegge å gjennomføre tiltak som fremmer trivsel og bidrar til økt livskvalitet

Kommunikasjon og samhandling

- kommunisere med brukere og pasienter med ulike kommunikasjonsevner
- utføre arbeidet på en måte som vekker tillit, skaper troverdighet og positiv dialog med bruker, pasient og pårørende

Yrkesutøvelse

- utføre arbeidet i tråd med yrkesetiske retningslinjer
- utføre arbeidet på en måte som ivaretar den enkelte brukers selvstendighet, følelse av likeverd og tilhørighet
- foreslå å sette i gang tiltak som fremmer mestring, helse, trivsel og stimulerer til et aktivt liv
- ivareta brukermedvirkning

Lærer har en viktig rolle når det gjelder å bistå elevene i planlegging og gjennomføring av ulike aktiviteter. Det anbefales at aktivitetene til en viss grad styres. Ved større arrangementer – for eksempel julefest – bør lærer avholde faste møter og fordele arbeidsoppgavene.

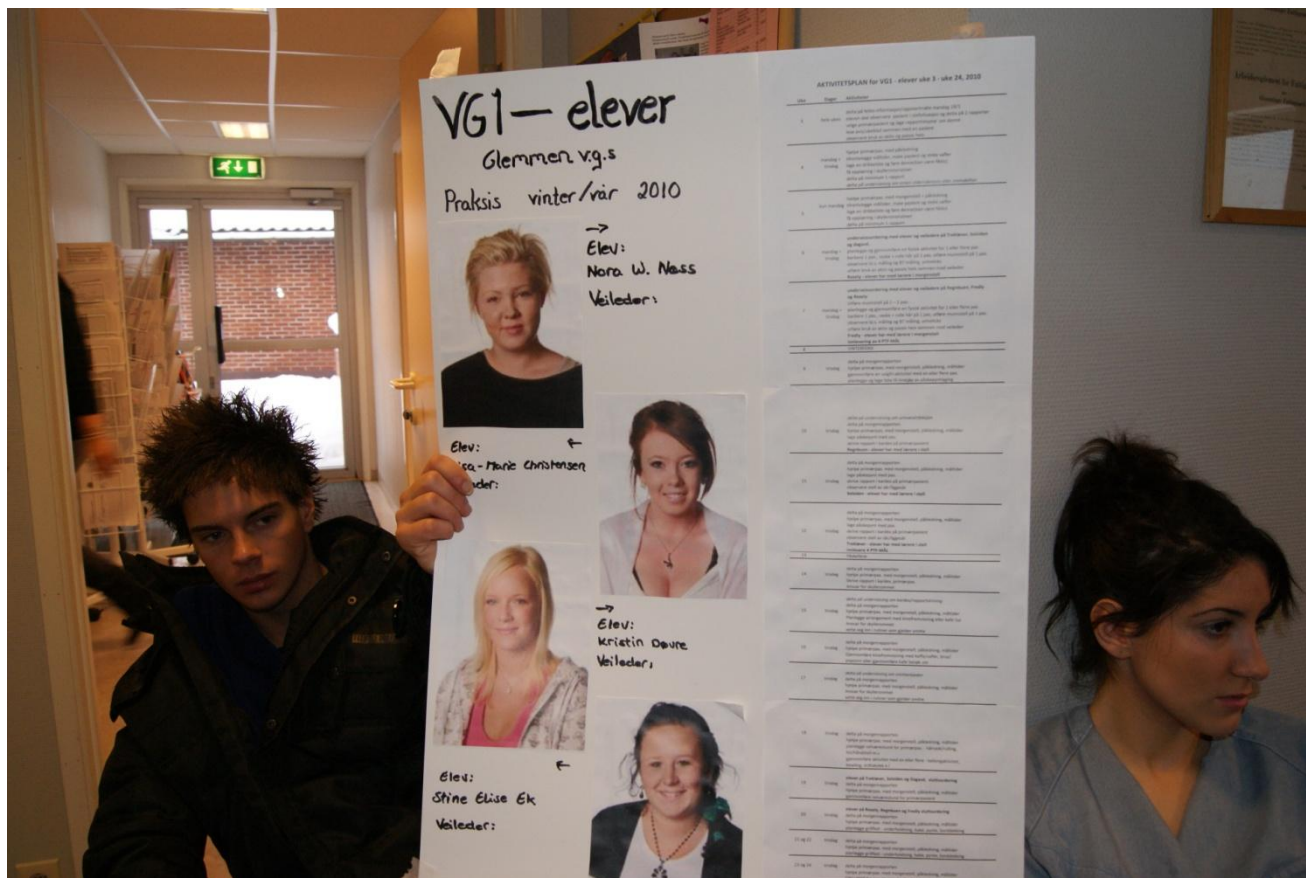
Elevene bør på forhånd snakke med pasientene om hvilke aktiviteter de liker, hvilke filmer de liker og hva de liker å spise.

AKTIVITETER/ARRANGEMENTER SOM ANBEFALES

- Lage kinokveld med popkorn og brus (forslag til filmer: Fleksnes, Tante Pose, Charlie Chaplin)
- Kafébesøk med brukere
- Lage julepynt/påskepynt
- Baking
- Forberede og gjennomføre julelunsj/påskelunsj /grillfest (borddekking, pynting, bordkort, sanger, mat i samarbeid med kjøkkenet)
- Ordtak, quiz, brettspill, bowling, kortspill, allsang, trimstund
- Dansekveld med underholdning mannekengoppvisning, pizza, musikk fra brukernes ungdomstid)

AKTIVITETSPLAN FOR ELEVER

For utplasseringsperioden er det fra skolen laget en aktivitetsplan med oversikt over hva elevene skal gjøre fra uke til uke. Med utgangspunkt i denne, lager avdelingen/veileder et program eleven skal følge.

Lærer møter elevene siste del av dagen en gang hver annen uke for å ha refleksjonssamtale rundt temaer som kommunikasjon, etikk, ernæring, hygiene, menneskesyn og holdninger - og knytter dette opp mot målene i læreplanen.

UNDERVISNING PÅ PRAKSISSTEDET

Det er av stor betydning at lærer har et godt samarbeid med veileder og avdelingsledelsen på praksisstedet. Lærer er tilstede i avdelingen/sykehjemmet hele dagen, bruker arbeidstøy og utfører oppgaver i avdelingen sammen med elevene.

Lærer og veileder snakker sammen regelmessig og sørger for kontinuitet i oppfølging av elevene. I disse møtene er det også mulig å diskutere ulike utfordringer rundt elevene, og sammen finne gode og funksjonelle løsninger for begge parter.

For at elevene skal få størst mulig faglig utbytte av praksisutplasseringen, er det fornuftig at de får noe teoriundervisning på praksisplassen. Veiledere er velkommen til å delta i undervisningen sammen med elevene.

Temaer det er aktuelt å undervise i, kan være:

- Hygiene
- Kommunikasjon
- Etske problemstillinger
- Enkel sykdomslære – demens, immobilitetskomplikasjoner, UVI, hjerneslag

Kommunikasjon og samhandling (læreplan VG3):

- Kommunisere med brukere og pasienter med ulike kommunikasjonsevne
- Observere og rapportere den enkelte brukers helhetlige behov
- Følge gjeldende regelverk for taushetsplikt og personvern i helse- og sosialsektoren

Helsefremmende arbeid (læreplan VG3):

- Utføre grunnleggende sykepleie
- Følge gjeldende regelverk for hygiene på arbeidsplassen

Yrkesutøvelse (læreplan VG3):

- Drøfte etiske problemstillinger knyttet til yrkesutøvelsen
- Delta i tverrfaglig samarbeid

VURDERING AV ELEVENE

Elevene skal jfr. Vurderingsforskriften ha undervisvurdering og sluttvurdering i faget Prosjekt til fordypning. Elevene skal være kjent med hvilken kompetanse som skal være nådd i forhold til de ulike karakternivåene.

Følgende hovedområder skal elevene vurderes i forhold til:

- Læring og veiledning
- Å være profesjonell i yrket – kunnskaper, ferdigheter og holdninger
- Etske retningslinjer
- Kommunikasjon med ulike brukere
- Tilrettelegging for mestring og selvstendighet
- Hygiene
- Kosthold og måltider
- En meningsfull hverdag/aktiviteter

UNDERVEISVURDERING

Lærer deltar i én til to stellesituasjoner sammen med elevene, og deltar også sammen med elevene i planlegging og gjennomføring av avtalte aktiviteter. Det gis muntlig og skriftlig vurdering av arbeidet. Veileder deltar i vurderingssamtale med lærer og elev, og skriver eventuelt en undervisvurdering.

Eleven deltar aktivt i refleksjonsgruppen som lærer leder.

SLUTTVURDERING

Lærer, veileder og elev gjennomfører sammen en formell oppsummering av elevens oppnådde kompetanse i forhold til kompetansemålene. Lærer dokumenterer dette skriftlig. Eleven skal også ha en muntlig høring med lærer i teorioppgaver eleven har jobbet med i utplasseringsperioden. Oppgavene dekker de ulike kompetansemålene. Elevene utfører egenvurdering med refleksjon over egen læring og utvikling

VED TVIL OM EGNETHET

Før utplasseringen starter, avklarer lærer/skole på en grundig og tydelig måte hvilke forventninger som stilles til elevene i forbindelse med praksis. I forbindelse med dette undertegner elevene en praksiskontrakt, og de signerer skjema for taushetsplikt.

Dersom man opplever at en elev har høyt og ureglementert fravær, bryter gjeldende regler på arbeidssstedet, ruser seg eller har atferd som ikke er forenlig med yrkesetiske retningslinjer, må det avholdes et møte med lærer/skolens avdelingsleder, veileder og avdelingsleder/virksomhetsleder hvor problemet diskuteres. Dersom avgjørelsen tilsier at eleven skal fortsette sin utplassering, må det skrives en utvidet praksiskontrakt med eleven. Kontrakten underskrives av foresatte dersom eleven er under 18 år, og det sendes automatisk varselbrev om fare for nedsatt orden/atferdskarakter. Dette følges nøye opp. Ved alvorlige brudd fratras eleven sin praksisplass. Ved rusmisbruk følges skolens rutiner for håndtering av dette.

VEDLEGG

FORESPØRSEL FRA HELSE - OG SOSIALFAG VED GLEMMEN VIDEREGÅENDE SKOLE OM PRAKSISPLASSER HØSTEN 2011

..... ønsker å ta i mot følgende antall elever
høsten 2011 Prosjekt til fordypnings PRAKSISPERIODE for **VG1 helsefagarbeider**:
F.o.m. uke..... t.o.m. uke dager.....:

VIRKSOMHET:	ANTALL ELEVER
	TOTALT:
Avdeling/sone:	pr. avdeling
Avdeling/sone:	pr. avdeling
Avdeling/sone:	pr. avdeling

Vi må be om at det sendes en tilbakemelding til skolen innen mai d. å.

Vi håper på et positivt svar på vår forespørsel og ser fram til et godt samarbeid med praksisstedene og veilederne om praksisopplæringen.

For mer informasjon, se vedlagte informasjonsskriv for praksis.

Vedlegg: Informasjonsskriv vedrørende Praksisplasser og Årsplan for utplassering på Helse- og sosialfag.

Med vennlig hilsen
Fagleder

Praksiskontrakt

1. Eleven skal vise respekt for enkeltindividet. Skolen tolerer ingen form for rasisme, diskriminering, mobbing eller vold.
2. Eleven skal møte presist og gi beskjed ved fravær etter gjeldende regler, samt følge avtalt arbeidstid.
3. All form for rusmidler er forbudt. Henviser til skolens reglement.
4. Eleven skal vise respekt for skolens og praksisstedets regler angående kleskode, smykker, synlig piercing, hår, negler, klær og mobiltelefonbruk.
5. Eleven skal **OVERHOLDE TAUSHETSPLIKTEN!**
6. Brudd på retningslinjene medfører at eleven mister sin praksisplass. Avgjørelsen tas av skolen i samråd med praksisplassen.

Dato:.....

Elevens navn: _____

Filnavn: utplassering - til foresatte
Gjenpart:

Vår ref.:
Deres ref.: Dato:

UTPLASSERING I BEDRIFT

Til eleven/foresatte

Skoleår:.....

Skolen orienterer om at elevene i basisgruppen utplasseres i bedrift for å få innblikk i arbeidslivet. Avtale mellom skolen og bedriften er inngått.

Elevens navn:

.....

Basisgruppe:

Bedriftens navn:

Kontaktperson ved bedriften:

.....

Telefon:

Utplasseringsperiode:

Andre opplysninger:

.....

Skolen vil orientere om følgende:

- Under utplasseringsperioden gjelder skolens reglement.
- Ved fravær i utplasseringsperioden gis det straks melding til skolen og bedriften
- Arbeidstiden avtales mellom bedrift, skole og elev.
- Elevens kollektive ulykkesforsikring på skolen gjelder i utplasseringsperioden i tillegg til bedriftens yrkesskadeforsikring.
- Eleven skal ikke ha lønn under utplasseringsperioden.

Dette arket leveres klassestyrer i underskrevet stand.

Med hilsen

Klassestyrer

.....

Underskrift av foresatte

(Hvis eleven er under 18år)

.....

Underskrift av eleven

Prosjektperiode 15.08.2009 – 23.06.2011

Prosjektet er finansiert av Østfold fylkeskommune og Fredrikstad kommune

Glemmen sykehjem
Utviklingscenter for sykehjem i Østfold
Gamle Kirkevei 58
1617 Fredrikstad

Telefon: 69 36 15 00

E-post: utviklingscenter@fredrikstad.kommune.no

Prosjektleder: Vernepleier Siv Marit Bukholm Ultvedt

Prosjektgruppen: Kari Skailand, Geir Herikstad, Ragnhild Trones, Anne Werner-Larsen

Styringsgruppe: Bente Nitter og Birgitte Skauen Kopperud

GLEM MEN SYKEHJEM

**Utviklingscenter
for sykehjem**
Østfold